

ОСОБЛИВОСТІ ВПЛИВУ ГЕНДЕРНИХ СТЕРЕОТИПІВ НА ВИБІР МАЙБУТНЬОЇ ПРОФЕСІЇ СТУДЕНТІВ

PECULIARITIES OF THE INFLUENCE OF GENDER STEREOTYPES ON THE CHOICE OF FUTURE PROFESSION OF STUDENTS

У статті презентовано результати комплексного теоретико-емпіричного дослідження, спрямованого на вивчення впливу гендерних стереотипів на вибір майбутньої професії. Основна мета полягала в тому, щоб з'ясувати, як гендерні стереотипи впливають на вибір майбутньої професії студентів. Виявлено, що гендерні стереотипи є поширеною причиною дискримінації та порушення прав людини. У нашому суспільстві існує упереджене ставлення до різних галузей трудової діяльності, присутня нерівномірна кількість працівників чоловічої та жіночої статі у соціономічній сфері, наявні гендерна сегрегація на ринку праці та економічна й гендерна дискримінація. Результати емпіричного аналізу однозначно свідчать про великий вплив гендерних стереотипів на вибір майбутньої професії серед учасників дослідження. Більшість респондентів, навіть якщо не акцентують увагу на стать, усе ж розподіляють професії відповідно до гендерних ознак. Гендерні стереотипи формують певне упереджене ставлення до різних професійних галузей та можливостей для кар'єрного зросту. Дискримінація на основі статі турбує багатьох студентів, зокрема представниць жіночої статі, які найчастіше стикалися із цією проблемою. Незважаючи на те, багато респондентів дійшли висновку, що стать не повинна бути визначальним чинником у керівництві. Також працівниками соціономічної сфери частіше вбачають жінок. Гендерні стереотипи значно впливають на уявлення про різні професії та формують певну поведінкову модель у майбутньому. Доведено, що гендерні стереотипи все-таки впливають на вибір майбутньої професії студентів, у їхній свідомості існують упередження, які базуються на гендерних стереотипах, а вони, своєю чергою, приписують характеристики, притаманні лише жінкам або чоловікам. Безпосередньо ці стереотипні уявлення створюють упереджене ставлення як до оточуючих, так і до вибору майбутньої професійної діяльності й продукують думку, що соціономічні професії – це суто жіноча сфера.

Ключові слова: гендер, стереотипи, гендерні стереотипи, вибір професії, гендерна сегрегація праці, соціальні ролі.

The article presents the results of a comprehensive theoretical and empirical study aimed at examining the influence of gender stereotypes on the choice of future profession. The main goal was to find out how gender stereotypes influence students' choice of future profession. It was found that gender stereotypes are a common cause of discrimination and human rights violations. In our society, there is a biased attitude towards different areas of labor activity, an uneven number of male and female employees in the socio-economic sphere, gender segregation in the labor market, and economic and gender discrimination. The results of the empirical analysis clearly indicate that gender stereotypes have a significant impact on the choice of future profession among the study participants. The majority of respondents, even if they do not focus on gender, still categorize professions according to gender. Gender stereotypes create a certain bias towards different professional fields and career opportunities. Gender-based discrimination is a concern for many students, particularly for women, who have faced this problem most often. Nevertheless, many respondents concluded that gender should not be a determining factor in management. Also, women are more often seen as social workers. Gender stereotypes have a significant impact on perceptions of different professions and shape certain behavioral patterns in the future. It is proved that gender stereotypes do influence the choice of future profession of students, there are prejudices in their minds based on gender stereotypes, and they, in turn, attribute characteristics inherent only to women or men. Directly, these stereotypical ideas create a biased attitude towards others and towards the choice of future professional activity and produce the idea that socio-economic professions are a purely female sphere.

Key words: gender, stereotypes, gender stereotypes, choice of profession, gender segregation of labor, social roles.

УДК 305:316.647.8:[331.54:37]
DOI <https://doi.org/10.32782/2663-5208.2024.58.25>

Красілова Ю.М.

к. психол.н.,
асистент кафедри соціальної
реабілітації та соціальної педагогіки
Київський національний університет
імені Тараса Шевченка

Ільчук А.М.

здобувач вищої освіти II магістерського
рівня за спеціальністю 231 «Соціальна
робота» за освітньою програмою
«Соціальна педагогіка»
Київський національний університет
імені Тараса Шевченка

Постановка проблеми. У сучасному суспільстві проблема гендерних стереотипів набуває особливої актуальності, поширюючись на різні сфери життя, включаючи вибір майбутньої професії. Сьогодні у буденній свідомості закріпилися усталені уявлення про статеві ролі, що визначають «правила» поведінки для чоловіків і жінок. Поруч із цим уявлення та стереотипи, які існують у суспільстві, не лише визначають взаємини між гендерами в повсякденному житті, а й суттєво впливають на професійний вибір. Невипадково у стереотипах відображаються уявлення про «чоловічі» та «жіночі» професії, що змушують людей сві-

домо чи несвідомо дотримуватися визначених соціокультурних очікувань. Ця проблема стає ще більш актуальною, оскільки відбувається переосмислення ролей чоловіків і жінок у сучасному суспільстві. У буденній свідомості існують стереотипи, які визначають, як повинні взаємодіяти чоловіки та жінки, і це безпосередньо впливає на їхній вибір майбутньої професії.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Українське законодавство визначає гендер як соціальний аспект відносин між чоловіками і жінками, що охоплює усі сфери життя: політику, економіку, право, ідеологію, культуру,

освіту й науку. Мета закону полягає у забезпеченні рівних прав і можливостей для обох статей та у протидії будь-якій формі дискримінації за статевою ознакою [5]. У наказі Мінсоцполітики гендер визначається як суспільно прийняті ролі, поведінка і характерні ознаки для чоловіків та жінок [6].

Поняття «гендер» було предметом багатьох дискусій, але в широкому розумінні воно описує систему цінностей, норм і характеристик чоловічої та жіночої поведінки, що формуються у суспільному, політичному, економічному і культурному контексті [4]. «Гендер» – це аналітична категорія, що допомагає розуміти, як складена наша ідентичність, і політичне поняття, що розглядає розподіл влади у суспільстві. Це важливо не лише для розуміння особистості, а й для політики, права, культури, інших аспектів життя, а також для соціальних та політичних заходів у різних культурних умовах.

Американський психолог Д. Мацумото у книзі *Culture and Psychology* описує гендерні стереотипи як типові психологічні та поведінкові характеристики, традиційно приписувані чоловікам або жінкам [8]. С.М. Оксамитна розглядає «гендерні стереотипи» як узагальнені уявлення про чоловіків і жінок, які виявляються, насамперед, як гендерно-рольові стереотипи, що стосуються прийнятності різноманітних ролей і видів діяльності для чоловіків та жінок, а також як стереотипи гендерних рис, тобто психологічних та поведінкових характеристик, притаманних чоловікам і жінкам [4]. Вона стверджує, що уявлення про психологічні та поведінкові відмінності статей є основою формування й відтворення гендерно-рольових стереотипів.

Дослідники виділяють три групи гендерних стереотипів. Перша базується на психологічних рисах чоловіків та жінок – masculine – feminine, де чоловіки вважаються активними, компетентними, а жінки – покірними, емоційними. Друга група стосується професійних ролей: жінки повинні займатися сім'єю, а чоловіки – професійною діяльністю. Третя група стереотипів асоціює жіночу працю з виконавчою, а чоловічу – з творчою [1]. Ці стереотипи міцно вкорінені в суспільстві, вони сприяють формуванню і підтримці традиційної гендерної поведінки і важко коригуються через їх приховану природу.

Гендерні стереотипи у суспільстві грають значну роль у формуванні індивідуальних та професійних ідентичностей. Вони виникають із подій, спостережень, виховання і переконань, відображаючи статеві ролі та статуси, які люди набувають і відтворюють. Ці усталені стереотипи стають нормами для чоловіків і жінок, формуючи основу гендерної рольової соціалізації наступного покоління. Вплив гендерних

стереотипів на вибір професійної діяльності є досить суттєвим, що можна спостерігати у так званих «чоловічих» і «жіночих» професіях.

Уже з дитинства діти оточені гендерно-специфічними очікуваннями щодо своєї майбутньої ролі в суспільстві. Дівчатка можуть чути, що їхня основна функція полягає у бутті «гарною господинею», тоді як хлопчики можуть відчувати тиск статевих стереотипів, які пропонують їм бути «сильними захисниками». Іграшки, книги та мультфільми також можуть впливати на формування статевих уявлень про професії, де лікар, інженер або пілот зазвичай асоціюються з чоловіками, тоді як учителі та вихователі найчастіше представлені жінками. Ці стереотипи усвідомлюються й закріплюються у свідомості дитини, а згодом впливають на їхній професійний вибір.

Гендерна сегрегація праці відображається у нерівномірному розподіленні чоловіків і жінок у різних галузях економіки. Це може бути як вертикальна сегрегація, коли одна стать переважає на певних рівнях професійної ієрархії, так і горизонтальна сегрегація, коли статеві групи концентруються у різних сферах діяльності. Горизонтальна сегрегація – так звані «скляні стіни», коли жінки мають менший доступ до професій, які забезпечують кар'єрне зростання. «Скляні стіни» концентрують жінок у менш дохідних галузях, обмежуючи їхні можливості у владних структурах [7]. Наприклад, бухгалтерський облік, де переважно на посадах перебувають жінки, рідко дає можливість їм стати топ-менеджерами. Також зі «скляною стелею» пов'язане явище «липкої підлоги» – жінки довше залишаються на початкових позиціях. Чоловіки швидше просуваються, отримуючи більше досвіду, що дає їм змогу обігнати жінок на вищих посадах [4].

Через гендерну сегрегацію праці жінки частіше за чоловіків знаходяться у менш оплачуваних сферах, що зменшує їхні можливості для кар'єрного зросту та матеріального самовдосконалення. Ба більше, гендерні стереотипи можуть позначитися на самореалізації чоловіків і жінок, обмежуючи їхні можливості для розвитку індивідуальності та встановлюючи чіткі рамки для соціальних ролей. Таким чином, необхідно постійно працювати над усуненням гендерних стереотипів та створенням рівних умов для всіх громадян у сфері праці, щоб кожна людина мала змогу здійснювати свої потенційні можливості незалежно від статі.

Постановка завдання. Мета роботи визначення впливу гендерних стереотипів на вибір майбутньої професії студента.

Виклад основного матеріалу дослідження. Організація дослідження була розпочата з формування вибірки. Вибірка становила 42 респонденти, це студенти Київського національного університету імені Тараса Шевченка

факультетів соціології, психології, географії, журналістики, кібернетики, економічного факультету, інституту міжнародних відносин та військового інституту.

Респондентська група складалася зі студентів перших четвертих курсів ОР «Бакалавр» та першого другого курсів ОР «Магістр». Ураховувалися різні факультети й інститути нашого університету, серед яких найбільша кількість відповідей була з факультету психології – 55%. Переважна більшість респондентів була жіночої статі – 62% і 38% чоловічої.

Для того щоб провести об'єктивне емпіричне дослідження, у нашій роботі ми опирались на теоретичні дослідження, і нами було розроблено опитувальник, який містив питання відкритого й закритого характеру. На основі теоретичного матеріалу ми виокремили чотири блоки питань:

1. Соціально-демографічний блок.

2. Уявлення про гендерну відмінність у професійній кар'єрі.

3. Уявлення стосовно динаміки кар'єрного зросту.

4. Уявлення про вибір майбутньої професії.

Перший, «соціально-демографічний», блок стосувався самої респондента факультету, на якому навчається, і відповідно, курсу. Нас цікавила думка й позиція респондентів як чоловічої, так і жіночої статі. Показники «факультет» і «курс» були вибрані, щоб зрозуміти, що саме студенти соціономічних професій брали участь у нашому опитуванні.

Другий блок «Уявлення про гендерну відмінність у професійній кар'єрі» містив питання, які стосувалися думки респондентів щодо їхніх власних уявлень про риси характеру, професії, які переважно підходять чи притаманні чоловікам або жінкам. Також ми хотіли дізнатися, чи поділяють професії на чоловічі й жіночі, хто готовий пожертвувати годинами спілкування із сім'єю заради кар'єри, і наостанок які саме гендерні стереотипи відомі студентам. За допомогою другого блоку ми можемо проаналізувати рівень стереотипізованості респондентів.

Третій блок «Уявлення стосовно динаміки кар'єрного зросту» присвячений дослідженню стосовно кар'єрного зростання чоловіків і жінок. Власне, ми хотіли дізнатися, чи впливає стать на майбутні професійні досягнення, навантаження, чи однаково рівні можливості у представників обох статей. Якщо респондент мав досвід роботи – дізнатися, чи дотримуються роботодавці рівності в оплаті праці. Тому ми виділили такі питання: «Чи мають рівні можливості чоловіки й жінки у просуванні щаблями посадової ієрархії?», «Як ви гадаєте, чи має бути однаковим робоче навантаження на чоловіків і жінок?», «Чи була однако-

вою заробітна плата у працівників одного фаху й посади незалежно від статі?», «Хто є кращим керівником в організації – чоловік чи жінка?», «Чи стикалися студенти з гендерною дискримінацією під час навчання чи на роботі?».

За допомогою четвертого блоку «Уявлення про вибір майбутньої професії» ми мали на меті дослідження бачення студентів щодо того, чи притаманна професія їхній статі, і дізнатися, хто переважно працює у вибраній ними професійній галузі. Питання, які ми віднесли до цього блоку: «Хто переважно працює у сфері діяльності, яку ви вибрали, – чоловіки чи жінки?», «Вибираючи професію, ви звертали увагу на те, що вона притаманна безпосередньо вашій статі?».

Метод опитування показав, що 62% респондентів жінки, 55% студенти психології. Найбільше відповідей отримали з четвертого (38%) та другого (33%) курсів бакалаврату. Проаналізувавши відповіді щодо гендерних відмінностей у професійній кар'єрі, було виділено 79 рис характеру, що приписуються жінкам, і 75 чоловікам. Відповіді відображають традиційні стереотипи маскулінності й фемінності. У питанні щодо суто жіночих та чоловічих професій 55% респондентів висловили думку, що обмежень немає через право вибирати професію залежно від навичок та інтересів, незалежно від гендерної ідентичності. 45% погоджуються з існуванням таких професій, пояснюючи це фізичними особливостями жінок. Такі роботи вимагають фізичної сили, але сучасне суспільство все більше відмовляється від стереотипних уявлень про гендерні професії.

Аналізуючи питання: «Назвіть професії, які, на вашу думку, підходять жінкам», варто відзначити, що респонденти виділили такі професії: вчителька, вихователька, няня, викладачка, психологиня, менеджерка, бухгалтерка, медична сестра, швачка, стилістка та ін. Усього було виділено 66 професій для жінок. У питанні «Професії, які підходять переважно чоловікам» були названі такі професії: водій, будівельник, вантажник, шахтар, пожежник, механік, інженер, машиніст, рятувальник, військовий та ін. Загалом студенти виділили 61 професію для чоловіків та 66 професій для жінок. На рис. 1 можемо побачити найбільш типові відповіді стосовно професій, якими студенти наділяли чоловіків та жінок.

Отже, до «жіночих» більшість віднесла професії, які пов'язані з навчанням, обслуговуванням, вихованням, типу «людина – людина». Щодо «чоловічих», то тут можна провести аналогію з результатами попереднього запитання, а саме що чоловікам найчастіше приписують професії, пов'язані з фізичною силою та екстремальними ситуаціями. Цікавим є той факт, що 33% студентів відповіли, що всі про-

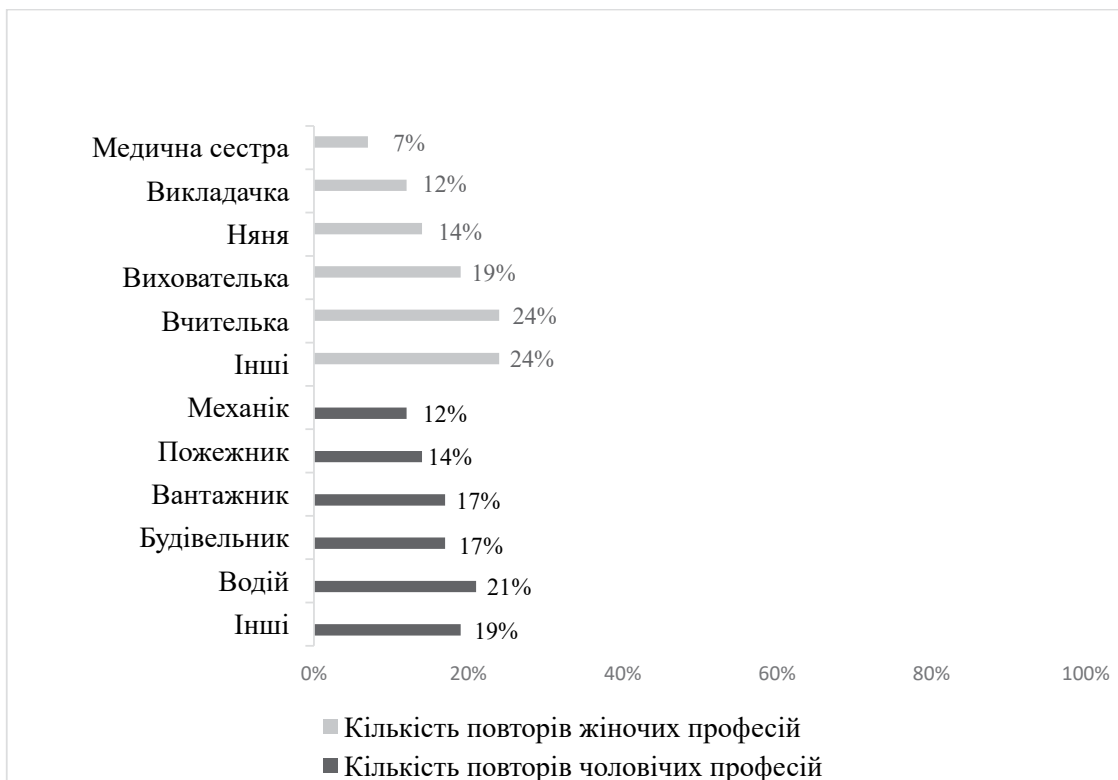

Рис. 1. Найуживаніші професії, які виділили респонденти у відповідях на питання: «Професії, які підходять переважно чоловікам» та «Професії, які підходять переважно жінкам»

фесії підходять як чоловікам, так і жінкам залежно від індивідуальних характеристик. Також деякі студенти, які раніше вважали, що не існує суто жіночих та суто чоловічих професій, нині-таки поділили їх на «притаманні жінкам» й «притаманні чоловікам». У питанні щодо готовності жертвувати годинами спілкування із сім'єю заради кар'єрного зросту 45% відповіли на користь чоловіків, вважаючи їх кар'єристами, але 43% вважають, що обидва члени сім'ї повинні жертвувати залежно від цінностей і відносин у сім'ї.

У процесі нашого дослідження ми хотіли дізнатися, які саме гендерні стереотипи знають респонденти. Отримали такі результати. Більшість відповідей стосовно гендерних стереотипів, які знають студенти, звеличують чоловіків, а жінок же, навпаки, описують негативно. З іншого боку, робимо висновок, що респонденти виділяють такі риси характеру для чоловіків, як сміливість, рішучість, мужність; відповідно, для жінок: емоційність, ніжність, відповідальність. Студенти також поділяють професії на суто «чоловічі» та суто «жіночі». Більшість студентів зазначає, що чоловіки кар'єристи й готові жертвувати сімейним часом заради власної кар'єри. Ми дізналися, що студенти розуміють, що таке гендерні стереотипи і можуть навести приклади.

У третьому блоці, який стосувався «уявлення стосовно динаміки кар'єрного зросту», більшість респондентів відповіла, що незалежно від професії робоче навантаження повинно бути однаковим. Варто звернути увагу на те, що у попередніх питаннях їхні відповіді показали інші результати, які стосувалися того, що жінки не повинні працювати у професіях, що вимагають фізичної сили. Ми поставили питання: «Чи мають рівні можливості чоловіки та жінки у просуванні шаблями посадової ієрархії?», результати якого представлено на рис. 2. Переважна більшість студентів, а саме 64%, відповіли, що і жінки, і чоловіки не мають рівних можливостей у просуванні шаблями посадової ієрархії, тобто це свідчить про те, що присутня гендерна сегрегація на ринку праці. Простежити це можна за допомогою відповідей на питання: «Назвіть професії, які, на вашу думку, підходять жінкам», де можна виділити присутність дихотомії, що переважно жінки зайняті у соціальній сфері, а чоловіки – у сфері, яка вимагає від них наявності фізичної сили.

Наступне питання було таким: «Хто кращий керівник в організації – чоловік чи жінка?». Результати показали, що 69% вважають, що немає різниці між чоловіком та жінкою як керівниками. Відповіді розділилися на дві групи: перші керувалися зовнішніми чинниками, такими як авторитет керівника та політика

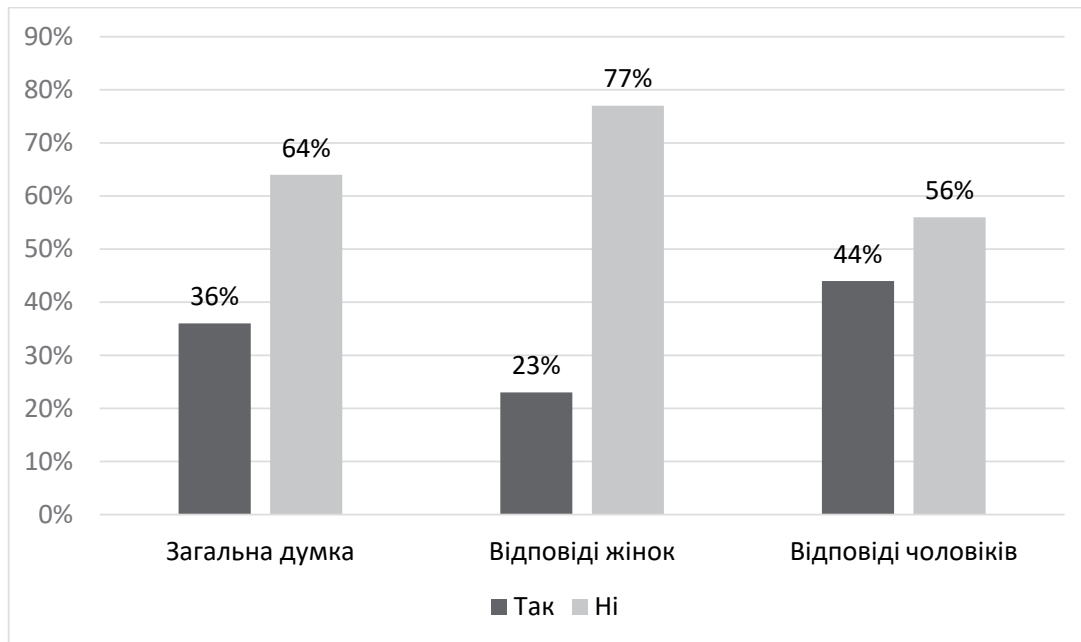

Рис. 2. Чи мають рівні можливості чоловіки та жінки у просуванні щаблями посадової ієрархії?

організації; другі звертали увагу на особисті якості, зазначаючи, що стать не впливає на організаторські здібності. Ці відповіді показують, що люди переважно оцінюють лідерські якості, а не стать керівника.

Отже, отримані нами результати до четвертого блоку дають змогу зробити висновок, що студенти вважають, що не звертали увагу на статеву приналежність до певної професії. Також можна зазначити, що вплив гендерних стереотипів на вибір майбутньої професії є опосередкованим, непрямим і вагомим.

Таким чином, у результаті нашого дослідження ми можемо сказати, що студенти мають упереджене ставлення до представників обох статей і виділяють такі риси характеру для чоловіків, як сміливість, рішучість, мужність; відповідно, для жінок: емоційність, ніжність, відповідальність. Також можемо зазначити, що студенти поділяють професії на суто «чоловічі», а саме: водій, будівельник, вантажник, шахтар, пожежник, машиніст, механік, та суто «жіночі»: вчителька, вихователька, няня, викладачка, психологиня, менеджерка, медична сестра. Переважна більшість студентів зазначає, що саме чоловіки є кар'єристами і вони готові пожертвувати сімейним часом заради кар'єри. Ми вияснили, що студенти знають і розуміють, що таке гендерні стереотипи, а також можуть навести чіткі приклади.

До того ж результати третього блоку свідчать про те, що попри біологічні відмінності людей робоче навантаження повинно бути однаковим, а у нашій країні присутня гендерна сегрегація на ринку праці, а також можна про-

стежити гендерну й економічну дискримінацію. Є й позитивні боки: думка більшості респондентів співпадає у тому, що немає різниці, хто буде кращим керівником в організації.

Опираючись на отримані результати у четвертому блоці, можна зробити висновок, що загалом під час вибору майбутньої професії студенти не звертали увагу на статеву приналежність до певної професії. Разом із тим, без сумніву, можна зазначити, що гендерні стереотипи впливають на вибір майбутньої професії, однак вплив є опосередкованим, непрямим, але вагомим.

Відповідно до питання про заробітну плату, 31% студентів відповіли, що стикалися з різницею у заробітній платі для працівників одного фаху та посади. Також було цікаво дізнатися, що 55% респондентів відчули гендерну дискримінацію під час навчання або на роботі, причому більше жінок, ніж чоловіків.

Отже, у третьому блоці ми побачили, що статева рівність на ринку праці є проблемою, зокрема у рівній заробітній платі та у відчутті гендерної дискримінації. З іншого боку, більшість студентів вважає, що стать не визначає, хто може бути кращим керівником.

В останньому, четвертому, блоці «Уявлення про вибір майбутньої професії» спочатку ми підіймаємо питання: «Хто переважно працює у сфері діяльності, яку ви вибрали, – чоловіки чи жінки?», на що отримали 81% відповідей, що жінки. Це дає нам підтвердження гіпотези, що в Україні у соціономічній сфері працюють переважно жінки. Очевидним, на нашу думку, одразу ж постає таке питання: «Вибираючи

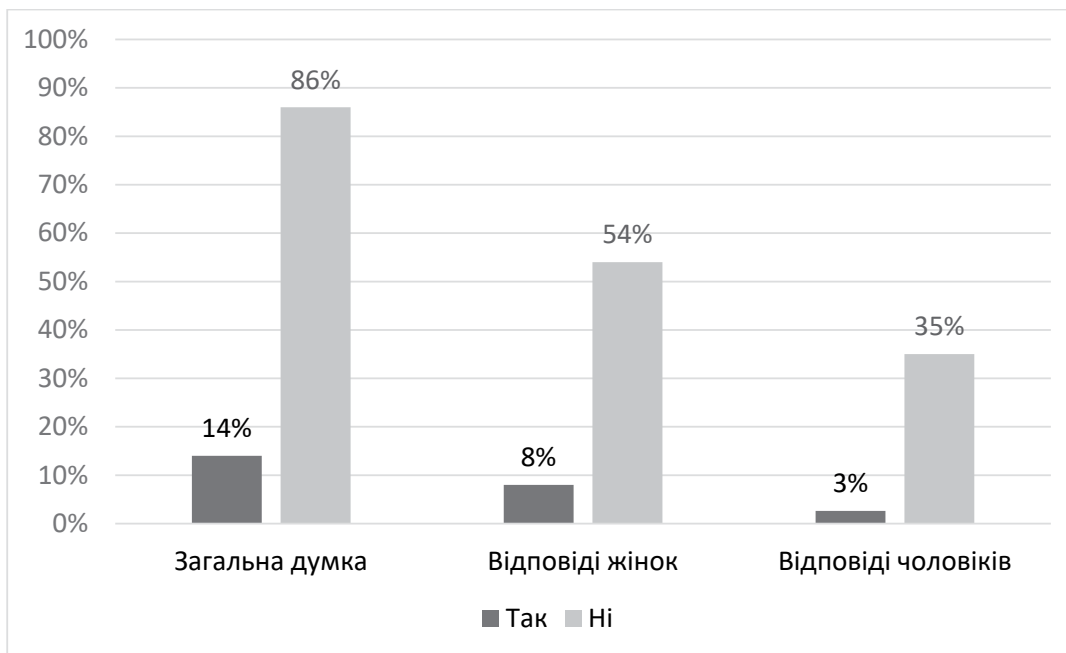

Рис. 3. Вибираючи професію, ви звертали увагу на те, що вона притаманна безпосередньо вашій статі?

професію, ви звертали увагу на те, що вона притаманна безпосередньо вашій статі?». Відповідно до отриманих результатів, зображених на рис. 3, можемо зазначити, що 86% опитаних вважають, що не звертали увагу, що вибрана професія притаманна їхній статі.

Проаналізувавши відповіді на питання четвертого блоку, ми звернули увагу на те, що виникає протиріччя: більшість студентів зазначає, що вони не звертають увагу на те, чи притаманна професія їхній статі, а також у питанні: «Чи погоджуєтесь ви з думкою, що існують суто жіночі і суто чоловічі професії?» вони зазначали, що не існує таких. Однак ці ж респонденти далі поділяли професії на ті, що притаманні жінкам або чоловікам.

Відповідно, 81% відповіли, що у сфері, яку вони вибрали, працюють переважно жінки. Однак 86% вважають, що під час вибору професії стать не вплинула на їхній вибір. Це свідчить про те, що багато хто вважає професійний вибір незалежним від статі.

Отже, отримані нами результати четвертого блоку дають змогу зробити висновок, що студенти вважають, що не звертали увагу на статеву приналежність до певної професії. Також можна зазначити, що вплив гендерних стереотипів на вибір майбутньої професії є опосередкованим, непрямим і вагомим.

Висновки. Опираючись на теоретичне дослідження, можемо сказати, що гендерні стереотипи є частою причиною дискримінації і порушення прав людини. У нашому суспільстві існує упереджене ставлення до різних галузей трудової діяльності, відповідно, при-

сутня нерівномірна кількість працівників чоловічої й жіночої статі у соціономічній сфері, а також присутні гендерна сегрегація на ринку праці, економічна й гендерна дискримінація.

Спираючись на результати емпіричного дослідження, можемо стверджувати, що гендерні стереотипи мають вагомий вплив на думку сучасної української молоді щодо вибору майбутньої професійної сфери. У такий же спосіб ми можемо зазначити, що студенти вважають, ніби вони не звертали увагу на статеву приналежність до вибраної ними професії. Однак у них є дихотомія, що жінки – для роботи з дітьми, людьми, а чоловіки для фізичної праці. Можемо відзначити, що студенти мають помірний рівень стереотипізованості, незважаючи на те що вони розуміють, що таке гендерні стереотипи і можуть навести чіткі приклади. Ми можемо сказати, що студенти вважають, що стать впливає на майбутні професійні здобутки й навантаження, жінки порівняно з чоловіками не мають рівних прав і можливостей у кар'єрному зростанні. На думку студентів, немає різниці, хто буде кращим керівником організації, робоче навантаження повинно бути однаковим незалежно від статі. Більшість опитаних нами студентів, на жаль, відчували на собі гендерну дискримінацію, це насторожує і підтверджує існування упередженого ставлення за статтю, а також бентежить те, що саме жінки частіше мали справу з дискримінаційними процесами на відміну від чоловіків. Ми дізналися, що переважна більшість працівників соціономічній сфері, яку вибрали студенти, жінки. Разом із тим студенти не звертали увагу під час вибору

майбутньої професії на статеву приналежність до певної професії.

Отже, гендерні стереотипи впливають на вибір майбутньої професії студента, вплив є опосередкованим, непрямим, але суттєвим. У свідомості студентів існують упередження, які базуються на гендерних стереотипах, а вони, своєю чергою, приписують характеристики, притаманні лише жінкам або чоловікам. Безпосередньо ці стереотипні уявлення створюють упереджене ставлення як до оточуючих, так і до вибору майбутньої професійної діяльності й продукують думку, що соціономічні професії – це суто жіноча сфера.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Гендерні стереотипи та ставлення громадськості до гендерних проблем в українському суспільстві : колективна монографія / ред. Ю. Саєнко. Київ : ВАІТЕ, 2007. 144 с.
2. Красілова Ю., Ільчук А. Вплив гендерних стереотипів на вибір майбутньої професії. *Партнерство роботодавця та закладу вищої освіти: підготовка конкурентоспроможного фахівця у галузі соціальної роботи* : збірник тез, м. Київ, 28 жовтня 2020 р. Київ, 2020. С. 28–32.
3. Крещук К.Ю. Теоретичний аналіз зарубіжної літератури з проблеми стереотипів. *Проблеми екстремальної та кризової психології*. 2014. Вип. 16. С. 157–165.
4. Основи теорії гендеру : навчальний посібник. Київ : К.І.С., 2004. 536 с.
5. Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків : Закон України від 08.09.2005 № 2866-IV, станом на 3 серп. 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2866-15#Text> (дата звернення: 13.01.2024).
6. Про затвердження Інструкції щодо інтеграції гендерних підходів під час розроблення нормативно-правових актів : Наказ М-ва соц. політики України від 07.02.2020 № 86. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0211-20#Text> (дата звернення: 01.03.2024).
7. Словник гендерних термінів / уклад. З.В. Шевченко. Черкаси : Чабаненко Ю., 2016. 336 с.
8. Matsumoto, DD., Juang, LL. *Culture and Psychology*. 6th ed. Cengage Learning, 2016. 544 p.